

TÜRK HALK OYUNLARI TÜRLERİNE GÖRE ASMA DAVULUN YAPISAL OLARAK VE ÇALIM TEKNİKLERİ AÇISINDAN İNCELENMESİ*

Mustafa Şahin**

Özet

Türk Halk Oyunları ve Türk Halk Müziği içinde önemli bir yere sahip olan ve bütün ritüellerde (düğün, savaş, barış, haberleşme, inanç) karşımıza çıkan Asma Davul Türk Halk Oyunları türleri içinde yapısal ve çalım teknikleri açısından zenginliği ile incelenerek yazılı kaynak haline dönüştürülmesi zorunlu bir konudur.

Yapılan çalışmaların Türk Halk Oyunlarının zenginliği göz önüne alındığında daha verimli olabilmesi adına beş ana tür üzerinde toplanması gereklidir. Bu türlerin tanımı yazılı ve görsel kaynaklar incelenerek, yapısal ve çalım teknikleri konuyla ilgili yapımcı, uzman, müzisyen ve kaynak kişilerden faydalanılarak ortaya konmuştur.

Türk Halk Oyunları türleri Halay, Bar, Horon, Karşılama ve Zeybek olarak tesbit edilmiş, Türk Halk Oyunları türlerinden olan kaşıklı türlerde asma davul kullanılmadığı için incelenmemiştir. Kullanılan asma davullar, kasnak genişliği, çapları, kullanılan malzemeler, tokmak ve çubuk çeşitleri, yapılarına göre tespit edilmiş, bir şema oluşturulup kaynak olarak ortaya konmuştur. Çalım teknikleri de incelenerek her tür içinde ayrıca araştırılıp sonuca ulaştırılmıştır.

Bu makalede bugüne kadar Asma Davul ile ilgili yapılmış çalışmalar incelenmiş Türk Halk Oyunları türlerine göre Asma Davulun yapısal ve çalım teknikleri ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Türk Halk Oyunları, Asma Davul, Yapısal, ÇalımTekniği

THE RESEARCH OF HANGING DRUMS IN TERMS OF STRUCTURAL AND PLAYING TECHNICS ACCORDING TO TYPES OF TURKISH FOLK DANCES*

Abstract

Hanging drums which has a vital role in Turkish Folk Dances and Turkish Folk Music, and which people meet in all rituals like (wedding, war, peace, communication and belief) is such an important topic that people should have a written and rich resource by researching in terms of structural and playing technics.

* Yazarın “Türk Halk Oyunları Türlerine Göre Asma Davulun İncelenmesi”, adlı İTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü, Temel Bilimler Anabilim Dalı Türk Halk Müziği Programı Sanatta Yeterlik tezinden üretilmiştir.

** Milli Eğitim Bakanlığı Beşiktaş Halk Eğitimi Merkezi ve ASO. Müdürlüğü, sahinmtf@hotmail.com

When the richness of Turkish Folk Dances is taken into consideration, the research done so far should be collected under five main titles in order to be more efficient. The description of these types are stated after examining written and visual resources, and structural and playing technics are remarked only after talking to musicians, producers, experts, and sorce people.

The types of Turkish Folk Dances are Halay, Bar, Horon, Karşılama, and Zeybek. Only the types which is danced with spoons are not studied in this research as the hanging drum is not used in this type. The hanging drums used are categorized in respect of the hoop lenght, the size, the materials used, the hammer, and kinds of sticks; then, the resource is given with the shape. The playing technics are also surveyed and concluded in its every kind.

In this article, the research that has been done about hanging drum so far has also stated structural and playing technics according to types of Turkish Folk Dances.

Keywords: *Turkish Folk Dances Hanging Drum, Structural, Playing Technics.*

GİRİŞ

Davul ilk çağlardan bu yana her türlü sosyal ortamda kullanılan önemli bir çalgı olmuştur. Vurmalı bir çalgı olan davulu Türklerde kendi kültür yapıları içerisinde gerektiği gibi çalmışlar ve kullanmışlardır. Tarihsel süreç içinde gelişimini tamamlayan davul, yapısal ve çalım özellikleri bakımından asma davul adı ile Türk Halk Oyunlarının içinde hak ettiği yeri de almıştır.

Yüzyıllar boyunca babadan oğula geçen davul çalma geleneği üniversitelerde, konservatuarlarda, halk eğitimi merkezlerinde akademik olarak öğretilmektedir, hatta okul öncesi ve engelliler eğitiminde de faydalı bir şekilde kullanılmaktadır. Fakat konuyla ilgili akademik çalışmaların azlığı ve yazılı literatür eksikliği konunun önemini artırmakta, Türk Halk Oyunları türlerine göre asma davulun yapısal ve çalım tekniği bakımından incelenmesi gerekliliğini ortaya koymaktadır.

Asma davulun yapısal ve çalım teknikleri incelenirken Türk Halk Oyunlarında yer alan mevcut altı tür üzerinden yola çıkmak gerekir. Bunlar Halay, Bar, Horon, Karşılama, Zeybek ve Kaşıklı türleridir. Bunlardan kaşıklı türlerde asma davul kullanılmadığı için konu dışında tutulmuştur.

Türlerin kelime anlamları, tanımı, bölümleri ve eşlik eden diğer çalgılar yazılı kaynaklardan ve karşılıklı görüşmelerden elde edilen bilgilerle tespit edilmiştir. Davul çeşitleri, yapıları ve çalım tekniklerinin incelenmesi kısmında konuyla ilgili üniversite hocalarının ve yöre uzmanlarının görüşlerine başvurulmuş, türü en iyi icra eden yöresel sanatçılarla karşılıklı görüşmeler yapılmıştır. Yapısal olarak inceleme kısmında davul yapımcıları ile karşılıklı yapılan görüşmelerden faydalanılarak verilen bilgiler kayıt altına alınmış, fotoğraf ve video çekimleri yapılarak kaynak oluşturulmuştur. Türler arasındaki çalım farklılıkları da tespit edilmiş, ayrıca alınan bilgiler doğrultusunda türlere göre kasnak genişliği ölçüsü, çap ölçüsü, kullanılan malzemeler ve illere göre görüldüğü bölgeler verilerek tablo oluşturulmuştur. Böylece Türk Halk Oyunları türlerine göre asma davulu bütün özellikleri ile tek bir tabloda görme şansı elde edilmiştir.

Konu Türk Halk Oyunları türlerine göre incelenirken terim kargaşasını ortadan kaldırmak için tür tanımı, davulu, yapısal ve çalım teknikleri şeklinde beş tür başlığı altında toplanarak ele alınmıştır.

1. HALAY TANIMI

Anadolu'nun hemen her yerinde görülen "halay" aslında davul-zurna ile birlikte bütünleşmiş birbirinden ayrı olarak düşünülemez bir oyun türüdür. Doğuda Ağrıdan başlayarak Van, Bitlis, Tunceli, Erzincan'ın bir kısmı, Elazığ, Malatya, Siirt, Batman, Hakkari, Mardin, Şırnak, Diyarbakır, Muş, Gaziantep, Urfa ve Maraş, Orta Anadolu da Ankara'nın bazı köyleri, Çankırı ırmak boyları özellikle, Çorum, Yozgat, Sivas, Tokat, Amasya, Kırşehir'in bazı bölümleri, Kayseri, Nevşehir, Niğde güneyde Adana, Hatay, Seyhan, Tarsus il ve ilçelerini içine alan büyük bir coğrafyada kendini gösterir. Bu kadar geniş bir alana yayılması itibariyle kullanılan davullar da çeşitlilik gösterir.

Halay birlik, beraberlik, yardımlaşma gibi toplu hareket, alaydan gelen insan topluluğu ya da devamlılık, süreklilik anlamına gelmektedir (Demirsipahi, 1975: 229-230). Bu ifadeye bakıldığında gerçekte halay oyunları çeşitli hareket özellikleri, oyun formları, oyun yönleri ve tutuş pozisyonları içerir. Bu konuyla ilgili olarak Nihal ÖTKEN'in makalesinde hareket özelliklerini, oyun formları, oyun yönleri ve tutuş pozisyonlarını görebilirsiniz (Ötken, 2006: 273-183).

Halay için Muzaffer SARISÖZEN şu tanımı yapmıştır: Davul ve zurna eşliğinde toplu olarak oynanan, en az üç kişiden başlayıp genişleyebilen, toplu düz dizi halinde ve disiplinli bir şekilde oynanan, kadın ve erkek karışık el ele tutuşarak, halka teşkil ederek ve muntazam ritimlerle ayak vurarak oynanan oyundur (Sarisözen, 1971: 7371).

Halaylar genelde yavaştan başlar ve her bölümde ritmik yapısı değişerek hızlanır ve en üst noktada biter. Çok fazla olmamakla beraber bazen bu en üst noktadan tekrar ağır bölüme dönülen halayların da olduğu bilinmektedir. Bu bölümleri Sadi Yaver ATAMAN Türk Halk Oyunları kitabında ağırlama, yanlama, yeldirme, sıktırma, yaslanma, kollama, ayrılma, zahma, hoplatma gibi hareket, tempo ifade eden kısımlar olarak belirtiyor (Ataman, 1975: 25).

"Anlamı yönünden olduğu gibi yazılışı ve okunuşu bakımından da çeşitli görüşler vardır. Yurdumuzun çeşitli yörelerinde Halay, Haley, Alay, Aley, Haliy ve Buley şeklinde yazıldığı ve söylendiği görülmektedir. Halay sözcüğünün anlamına bakacak olursak kalabalık insan topluluğu anlamına gelen alaydan gelen bir sözcük. Alaylar, Buley deyimindeki Buley sözcüğü topluluk (taife) anlamında kullanılmaktadır. Türkmenler ve Orhun yazıtlarında Ulayu-Ulayı sözcüğü devamlılık ve süreklilik anlamında kullanılan bir sözcüktür.

Halaylarda yere ayağı sağlam basmak, yere hükmetmek, ayağı yere vurmak, toprağa doğru bir hareket titretme özelliği de vardır. Genel olarak halaylar üç değişik formda karşımıza çıkar. Bunlar düz (sıralı), yay ve daire formudur.

Müzikal yapı ve oyun değişikliği itibariyle halaylar çeşitli bölümlerden oluşur. Bunlar tek, iki, üç ve dört bölümlüdür.

Tek Bölümlü halaylar ağır bir tempo ile başlar ve yine aynı ezginin daha yürük bir şekilde devam etmesiyle oluşurlar.

İki bölümlü halaylar genellikle, ağırlama-yeldirme, ağırlama-yanlama, yanlama-hoplatma, iki ayak-hoplatma şeklindedir. Son bölüm muhakkak hızlı olmalıdır.

Üç bölümlü halaylar ağırlama-yanlama-hoplatma, ağırlama-ikiayak-hoplatma, ağırlama-üçayak-hoplatma, ağırlama-yürütme-hoplatma şeklindedir.

Dört bölümlü halaylar ağırlama-yanlama-iki ayak-hoplatma, ağırlama-yanlama-üç ayak-hoplatma, ağırlama-yanlama-iki ayak-üç ayak veya hoplatma, sıkırtma-iki ayak-üç ayak-hoplatma şeklinde oynanır. Bölümler değişikçe müzik de değişir. Bölümler yörelere göre değişik isimler de alır” (Demirsipahi, 1975: 230-235).

Halaylarda genellikle davul zurna çalınmasına karşın bazı bölgelerde mey, kaval, tütek, zambır, kemançe, def, zilli def, arbane, bendir, keman, klarnet gibi aletlerinde çalındığı bilinmektedir. Keman ve klarnet her ne kadar batı kökenli bir alet ise de Osmanlıda Mızıkayı Hümayun’un kurulmasından sonra Mızıkayı Hümayunda bu enstrümanları öğrenen askerlerin memleketlerine döndüklerinde bunları kullanmaları ve yörede kabul görmesi ile ilgili bir sonuçtur.

2. HALAY DAVULU

Halay Davulu, halay bölgesi diye adlandırdığımız halay türü oyunların oynandığı coğrafyada kullanılan davullardır. Kendilerine has bir yapı ve çalım tekniği ile değişik özellikler gösterirler. Halayların yaygın olarak görüldüğü coğrafyanın çok geniş olma özelliğinden dolayı bu davullar kendi aralarında boyutlarına ve yöresel özelliklerine göre çeşitlilik gösterirler. Bu davulları boyutlarına göre ayıracak olursak, Adıyaman, Urfa, Diyarbakır, Malatya Davulları en büyükleridir. Sivas, Ankara, Çankırı, Çorum, Yozgat, Amasya, Tokat, Elazığ, Erzincan, Tunceli, Van, Bitlis, Bingöl, Siirt, Hakkari, Mardin yörelerinde orta büyüklükte Halay Davulları kullanılır. Boyutları küçük halay davulları genellikle Kahramanmaraş, Gaziantep, Hatay, Adana, Seyhan yörelerinde görülür. Ayrıca Taşeli bölgesinde elle çalınarak kullanılan davullarda bu tarz davullardandır.

2.1 Yapısal olarak incelenmesi

Boyutlarına göre üç guruba ayırdığımız halay davulları görünüş özellikleri itibarıyla genellikle birbirlerine benzerler fakat kullanılan malzemeler, boyutları, tokmak çubuk çeşitliliği gibi özellikleri ile birbirlerinden ayrılırlar.

Davul yapımcısı Serdar KARUÇ ile Ankarada yaptığımız görüşmeye göre özellikle Adıyaman, Urfa, Diyarbakır, Malatya yörelerinde görülen büyük boy davulların kasnak genişliği (42-45 cm) çap genişliği (55-60 cm) dir (Karuç, 2007). Ancak bu ölçüler birebir olarak aynı olacak diyemeyiz. Bu yörelerin bazılarında bu ölçülerden biraz daha büyük davulların, daha itibar görmesi açısından daha büyükte yapıldığını da biliyoruz. Örneğin kasnak genişliği (44 – 50 cm) çap olarakta (60 – 65 cm) gibidir (Gögen, 2007).

Sivas, Ankara, Çankırı, Çorum, Yozgat, Amasya, Tokat, Elazığ, Erzincan, Tunceli, Van, Bitlis, Bingöl, Siirt, Hakkari, Mardin yörelerinde görülen orta büyüklükteki davulların kasnak genişliği (35-40 cm) çap genişliği (48-53 cm) dir.

Bu tür davullarda da genelde aynı malzemeler kullanılmakla beraber kasnağın ağaç türü farklılık gösterebilir. Ceviz dışında bu yörelerde de karşımıza dişbudak, gürgen, dut ağaçları çıkar.

Kahramanmaraş, Gaziantep, Hatay, Adana, Seyhan yörelerinde görülen küçük halay davullarının kasnak genişliği (27- 32 cm) çap genişliği (40- 44 cm) dir.

Bu davulların çok önemli bir özelliği de ceviz kasnak kullanılmakla beraber keçi derisinin özellikle deri kayışlarla kasnağa çekilmesidir.

2.2 Çalım tekniklerinin incelenmesi

Halay davulunun çok geniş bir coğrafyaya dağılması beraberinde yapısal zenginliği getirmiştir. Bu yapısal zenginlik de çalım teknikleri açısından farklılıklar sağlamıştır. Yöresel özelliklerin davulun çalınış şekline etkisi olduğu gibi davulun yapısı da çalınış tekniklerini etkilemiştir. Buradan yola çıkarak bu teknik özellikleri incelemeye büyük halay davullarından başladık.

Bu yörelerde davulun hacmi diğer boyuttaki davullara göre daha büyük olduğundan diğerleri gibi yine kayışıyla omuza asılır. Ancak davulun düşmemesi ve davulcunun daha rahat hareket etmesi için kayış, sırtın arkasından geçen ve diğer omuza takılan ilave bir kayışla birleştirilerek desteklenir. Bu yörelerde davulcular davulla birlikte kendi etraflarında dönmeyi şov amaçlı yaptıkları için bu tür davul asma işlemi çok yaygındır

Yörede tokmak şekilleri de çok zenginlik gösterirler. Bu tokmak çeşitleri yörenin kültürel özelliklerini sembolize etmekle birlikte tutuş, davula vuruş şekli ve davuldan çıkan ses açısından önemlidir. Tokmak genellikle davulun kalın deri tarafına ve tam ortaya gelecek şekilde vurulur (Kekeç, 2007).

Ayrıca zurnanın melodik yapısının ortaya çıkmasını sağlamak için tokmağın kasnağa vurulduğu bölümler de vardır. Bu tür davul çalımlarında çubuktan çok tokmak kullanımı daha ağırlıklıdır.

Tokmalarda genelde kasnaklar gibi ceviz, erik, kayısı gibi ağaçlardan yapılır.

Büyük halay davullarında çubuk kullanımı tokmak kullanımı gibi çok önemlidir. Bu tür davulları çalarken çubuktaki en önemli özellik şudur; çubuğun kalın ucuna çalan kişinin parmakla tutabilmesi için bir deri parçası konur ve bu deri iki ucundan çubuğa iple sarılır. İşaret parmağı veya işaret ve orta parmak birlikte bu deri parmaklığa sokulur. Çalan kişinin avuç içi davulun ince tarafındaki kasnağın tam üzerine gelecek şekilde yapışık olur. Çalım bu pozisyonda sağlanır (Çatalbaş, 2007).

Orta büyüklükteki halay davulları görüldükleri bölgeler itibariyle de çalım farklılıkları gösterirler. Örneğin Ankara, Çankırı, Kastamonu ve civarında bu davulların çubuk tarafına yüzeyi ortalayacak şekilde bir ip çekilir. Bu ip çubuk ve tokmakla aynı anda vuruldukça zazlama veya zızlama dediğimiz bir ses çıkartır. Bu özellik sadece bu yörelerde görülür.

Daha Doğuya gidildikçe orta büyüklükteki davulların daha sert ve daha düz çalındığı görülür. Özellikle Sivas, Tokat ve buraya yakın bölgelerde fazla çubuk kullanılmaz daha çok tokmağa yüklenilir. Davulun tutuş ve pozisyon itibariyle bu bölgelerde boyundan geçirilen yardımcı bir kayışı göremeyiz. Ayrıca davulun tokmak yüzü biraz yukarı bakacak şekilde tutulur. Tokmak tam yukardan ortaya gelecek şekilde vurulur, çubuk tarafı nerede ise karşıdan bakıldığında görülmez. Tokmaklar bu bölgelerde de çeşitlilik gösterir en yaygın olanı topuz şeklinde yuvarlak kafalı olanlardır.

Çubuk ise de diğer yörelerdeki gibi yıldırgan, kiraz ağacının ince dallarından ve buna benzer ağaçlardan yapılır. Bazı yerlerde büyük davullarda olduğu gibi çubuğa ipten parmaklık

yapanlar vardır. Bu tür davulların çalındığı yerlerde de yoğunlukla 2/4'lük, 4/4'lük, 5/4'lük, 6/4'lük, 6/8'lik, 8/8'lik, 9/8'lik ve 10 zamanlı usuller görülür.

Küçük boy halay davulları hacimlerinin küçük olmasına karşın çalım tarzı itibariyle frekansları çok yüksek olan davullardır. Keçi derisi kullanıldığı için tokmak kısmı çok kalındır ve davulcuların çok şiddetli vurmalarına karşın çok dayanıklıdır. Deri kayışıyla omuza takılarak çalınır. Boyutlarının küçük olması nedeni ile hareket olanağı rahat ve geniştir.

Ağır oyunlarda çok fazla çubuk kullanılır, adımların güçlü yerlerinde de çok kuvvetli tokmak kullanımı vardır. Hareketli oyunlarda tokmak ve çubuğun eşit kullanıldığını ayrıca bazı bölümlerde kasnağa tokmak vurularak kullanıldığı görülür.

Tokmaklar diğer halay davullarının tokmaklarından farklılık gösterir. Biraz kılıca benzediğini söyleyebiliriz. Çubuk da aynı şekilde farklılık gösterir. Çubuğun uç kısmına kaymaması için yapılırken top şekli verilir ve bu başparmağa destek görevi yapar. Bu yörelerde bu tür çubuk kullanımı çok yaygındır.

Genellikle 2/4'lük, 4/4'lük, 6/4'lük, 6/8'lik usullerin hemen hepsi görülür.

3. BAR TANIMI

Özellikle Doğu Anadolu da Erzurum, Kars, Ağrı, Erzincan Doğu Karadeniz de Bayburt, Artvin yörelerinde diğer türlerle birlikte yaygın olarak görülür. Halay gibi Anadolu'nun her yerinde görülmez. Gümüşhane, Bayburt, Artvin ve Ağrı'da halay, bar ve horon birlikte görüldüğü için davullar horon ve halay davulu özelliğindedir. Sadece bar türü oyunları oynanan Erzurum yöresi bar davulu özelliğini en iyi yansıtır.

Bar sözcüğü ile ilgili Mahmut Ragıp Gazimihal şu bilgileri vermiştir. Eski Batı Türkçesinde bay, bağı, boyu kelimeleri vardır ki şiir, efsun anlamına gelen bu kelimelerin bizde büyü, buğu şeklinde söylenişleri mevcuttur. Asya daki Raks anlamlı budi, bıy okunuşlu Türkçe kelimelerle aynıdır. Şaman davulunun sapına hatta kendisine Altayların kimi kabilelerinde bar denildiği gibi bar oyunlarında tutmak yardımcı fiili ile eş anlamlıdır.(Bar, barça, barı, harı) söylenişleri eski metin, lügat ve diyalektler de hep topluluk, birliktelik, el birliği anlamları ile kayıtlıdır. Bar denilen oyunlarımızda bir beraberliktir (Gazimihal, 1971: 67-69).

Barlar yapıları ve kuruluşları ile toplu meydan oyunlarıdır. Yan yana, el ele, omuz omuza, kol kola tutuşarak dayanışmayı gösteren omuzdaşlık, dadaşlık oyunu oluşudur. İkili oynanan çeşitlerine de Bar denilmektedir. Köroğlu Barı, Hançer Barı, Turna Barı gibi.

Toplu bar oyunları da birbiri ardınca oynanan kısımlar ihtiva eder. Yalnız bu kısımlar Halaylar daki (Ağırlama, Yeldirme) gibi hareket ve tempo ifade eden özel deyimlerle değil oyun adları ile anılırlar. Başbar, Sarhoş Barı, İkinci Bar, Sekme Barı, Hoşbilezik, Temirağa, Tamzara, Koçeri v.s

4. BAR DAVULU

Bar davulu, bar bölgesi olarak adlandırdığımız Erzurum, Bayburt, Ağrı, Kars, Artvin, Erzincan illerimizi içine alan bölgede bar türü oyunlarda kullanılan davullardır. Yalnız Ağrı, Kars, Artvin, Erzincan yörelerinde halay ve horon oyunları ile birlikte görüldüğünden bu yörelerde oyunlara halay ve horon davulları da eşlik etmektedir. Biz bar davulu hususunda

yörenin tamamına hakim olan ve baskın olan Erzurum yöresinde kullanılan davulları bar davulu olarak kabul edeceğiz.

4.1 Yapısal olarak incelenmesi

Bar davulları halay davulları gibi çok geniş bir alana yayılmadığı için fazla çeşitlilik göstermezler. Ancak halay davullarında olduğu gibi kullanılan malzemeler çeşitlilik gösterebilir.

Davul yapımcısı Serdar KARUÇ'a göre; özellikle Erzurum, Bayburt yörelerinde kullanılan bar davullarında kasnak genişliği (38 – 40 cm) çap genişliği (50 – 55 cm) dir (Karuç, 2007).

Aslında bar davulları geleneksel yapısını bozmadan şekilsel özelliklerini koruyarak günümüze kadar taşınmış nadir davul çeşitlerindedir. Malzeme olarak genellikle ceviz, dişbudak kasnak, çember, koyun, dana derisi, deri kayış veya suni ip ve askı aparatları ana malzemelerdir.

Bar davulunun yapısındaki en önemli ve ayırt edici özelliği davul çekilirken çemberlerin 2 veya 3 cm dışarıda kalacak şekilde çekilmesidir.

Yörede kullanılan tokmak çeşitleri genellikle yuvarlak başlı ve ceviz, kiraz, dut tarzi ağaçlardan yapılan tokmak çeşitleridir. Çubuk olarak yılgın, kiraz ve bu tür ağaçlar kullanılır.

4.2 Çalım tekniklerinin incelenmesi

Bar davulu çok geniş bir coğrafyaya yayılmamış olsa da yapısal özelliğinden dolayı çok zengin ritimlere sahiptir. Bu ritimsel özellikleri oyunların zenginliğinden etkilenmiştir.

Bar davulları da diğer davullar gibi omuza kayışla asılarak çalınır. Davulun düm tarafı vücuda doğru yatırılarak tutulur.

Yapısal özelliğinde bahsettiğimiz çemberin 2, 3 cm dışarıda olması nedeniyle bar davulunda çalınan çubuklar yay şeklini almışlardır. Çubuk halay davullarında olduğu gibi başparmak ve işaret parmağı ile birlikte çemberin tam üstüne gelecek şekilde tutulur.

Yörede tokmaklar düz topuz şeklinde olup çalarken davulun tam ortasına gelecek şekilde vurulur. Oyunlarda ki güçlü vurguları tokmak belirler. Ancak en belirgin özelliği tokmak ve çubuğun güçlü adımlarda veya çökmeğe giderken birlikte vurularak kullanılmasıdır. Bu özelliği itibarıyla çubuk kullanımı çok zengin ve kıvrak değil, basit ve düz çalımlardan ibarettir (Ürper, 2007).

Bar türünde özellikle Erzurum ve Bayburt melodileri çok zengindir. Genellikle 9, 6, 5, 4 ve 2 zamanlı usuller görülür.

5. HORON TANIMI

Doğu Karadeniz yalı boyu ve iç bölgelerde Horon-Horom-Horum adı verilen bu tür Trabzon, Maçka, Vakfikebir, Akçaabat (Acebat), Tonya, Hemşin, Papılar gibi yalı bölgesi yerlerinde görülür. Doğu Karadeniz'in en doğusunda içinde barları da barındıran Artvin den başlayarak Rize, Trabzon, Giresun, Ordu, Samsun, Zonguldak ın bir bölümüne kadar hatta içeri kısımlarda Gümüşhane, Bayburt, Kelkit vadisine kadar uzanan bu geniş alanda horona rastlanır. Bu geniş alanda davullarda çeşitlilik göstermekle birlikte aslında horon davulu olarak gördüğümüz davul daha çok Trabzon ve çevresinde yaygın olarak kullanılan davul türüdür.

Gümüşhane, Bayburt tarafında bar davulu, Artvin de ise daha farklı içi bütün olarak oyulup tek parça halinde derileri çekilerek yapılan bir davul çeşidi kullanılır.

Horon kelimesinin nerden geldiği hakkında şu bilgiler vardır. Hor-Kor-Hori kelimeleri Yakutçada (Nakarat, Tekrar etme ve sıra ile vurmak) anlamına gelmektedir. Artvin dolaylarında yonca otunu uzak bir yere taşıırken dağılmaması için bölerek topak ve sarma haline getirmeğe horum denilmektedir (Ataman, 1975: 72).

Horondaki figürler sosyal ve doğal hayatın bazı bölümlerinden oyunlara aktarılmıştır. Karadenizin hırçın deli dalgaları, balıkların ağlardaki çırpınışı, yaprakların salıntısı hep bunlar oyunları etkilemiştir. Şu bir gerçektir ki bütün oyunlar coğrafi iklimin insan vücudu üzerindeki etkisinin, tabiat varlığına özenmenin açık ve canlı bir örneğidir.

Karadeniz de yalı boyunca çabuk, hızlı tempoya siik denir. Horonlarda en yaygın en popüler oyunda çabuk oynanan bu Siik Horon yada Siiksaradır. Sara Trabzon ile Yumra arasındaki bir deredir.

Horonlar genellikle 2- 3 ve daha çok kişiyle oynanır, bu sayı gerekirse 100'lere kadar çıkabilir. Fakat ortalama oyuncu sayısı 5 kişidir. İki kişi tarafından oynanan Bıçak Oyununa Bıçak Horonu da denilir.

Horonlarda topluluk esprisi hakimdir. Bazı bölgelerde Horon kadın-erkek karışık oynanır. Fakat genelde kadın ve erkek horonları ayrıdır ve ayrı ayrı oynanır.

Horon oyunlarında baştaki oyuncuya Çavuş denir. Çavuş oyun düzeninde, oynanışında tam bir disiplin kurucusu ve yöneticisidir.

Oyunlar genelde 7 zamanlı ritmik yapıdadır. Çok canlı ve hızlı çalınır. 5- 9 zamanlı ritmik yapılarla da rastlanır.

6. HORON DAVULU

Horon davulu, Karadeniz yalı boyu dediğimiz bölgeyi içeren horon türü oyunların oynandığı bölgede çalınan davullardır. Çok karakteristik özelliklere sahip olan bu davul çeşidi diğer türdeki davullara göre oldukça küçüktürler. Kendisine has özel bir tutuş pozisyonu, tokmak ve çubuğu vardır. Çalım tekniği olarak ta diğer davulların çalım tekniklerinden tamamen farklıdır. En yaygın olarak, Trabzon, Akçaabat, Sürmene, Vakfikebir, Giresun, Görele civarında görülür.

6.1 Yapısal olarak incelenmesi

Horon davulları kullanılan malzeme açısından diğer türdeki davullara benzese de yapılışı ve görünümü itibariyle diğer türdeki davullara benzemezler.

Davul yapımcısı Serdar KARUÇ'a göre; horon davullarının kasnak genişliği (22- 25cm) çap genişliği (38- 42 cm) dir (Karuç, 2007).

İstanbul Teknik Üniversitesi Türk Müziği Devlet Konservatuvarı Türk halk Oyunları Bölüm hocalarından Cavit ŞENTÜRK ile yaptığımız görüşmeye göre kullanılan deriler genellikle keçi oğlak derisidir. Bu deriler Kelkit vadisinden gelmektedir (Şentürk, 2007). Kasnak olarak çam, gürgen ve ceviz ağacı kullanılır. Ayrıca deri kayışta kullanılmakla beraber son zamanlarda ip ve sicimde kullanılır. Davulcular genelde davullarını kendileri yaparlar. Bu yöredeki en önemli özellik deriler kasnağa çekilirken çembere dikilerek çekilmesidir.

6.2 Çalım tekniklerinin incelenmesi

Horon davulu yapısal özelliği ile birlikte tutuş pozisyonu ve çalım tekniği tamamı ile diğer türdeki davullardan farklıdır. En önemli özelliği kayışın omuza takılarak değil, kol dirseğine kayışın çevrilerek takılmasıdır.

Horon davulu diğer davullar gibi meydan sazıdır. Çubuğun zırlatarak çalınması da önemli bir özelliğidir. Bu zırlatma sesi, çubuğun tutma yerinden dört parmağında geçirilip, başparmak yukarda kalacak şekilde davula yapışık tutularak ve tokmakla aynı anda vurularak elde edilir.

Zırlatma sesinin tam elde edilebilmesi için çubukla deri arasında az bir boşluk kalacak şekilde tutulup vurulmalıdır.

Tokmak ve çubukları da diğer tokmak ve çubuklara göre farklıdır. Çubuğu tutmak için çubuğun üst tarafına yine ağaçtan ipe bağlanarak yapılan ilave bir tutma yeri vardır (Kazancı, 2007).

Horon davullarının küçük olması davul ile kolay hareket etmeyi de sağlamıştır. Zaten davulcular her daim çalarken oyuna iştirak ederler. Oyuncularla birlikte oynarken davulla çeşitli hareketler yaparlar örneğin davulu başlarından dolaştırırlar çeşitli şovlarla bunu süslerler. Davulların küçük olması ve oyunların hareketli, kıvrak olması çalımı da etkileyerek seri ve süratli çalmayı beraberinde getirmiştir. Bu yüzden bu bölgede davulcular çok seri ve süratli çalarlar.

7. KARŞILAMA TANIMI

Trakya'nın tamamında İzmit, Adapazarı, Çanakkale, Bursa, Bilecik ve Bolu'da, Ordu, Giresun ve kısmen Rize de Orta Anadolu'nun Yozgat, Ankara gibi göçmenlerin bulunduğu bölgelerde el ele, kol kola omuz omuza karşılıklı toplu olarak oynanan oyun türüdür (Ataman 1975: 72). Trakya dışındaki karşılama türü kendi coğrafyasındaki türün davulunu kullandıkları için Trakya da kullanılan davullar karşılama davulu olarak ele alınmıştır.

Karşılama uzun zamandan sonra yöreye gelen bir misafiri, o yöredeki halkın kendi örf ve adetlerine bağlı kalarak sevinçli bir duygu ile karşılama türüdür. Bu karşılama müziğe bağlı olarak oynanan oyun eşliğinde yapılır. Karşılama, bir genel ad olduğu gibi, aynı zamanda bir oyun adıdır. Bunu diğer bir adı, Düz havadır. Anadolu'nun bazı bölgelerinde bu oyuna "karşı beri", "varge" yada "varma gelme" denmektedir (Doğu, 1998: 10).

Karşılama karşılıklı olmak bir olaya karşı olumlu yada olumsuz duygu göstermek anlamlarına gelmektedir. Oyunlar ağır bir tempoda başlar daha sonra hızlanır. Toplu halde hızlı başlayan oyunlarda vardır. Erkek ve kızların beraber toplu oyunları olduğu gibi sadece erkeklerin oynadığı yavaş ağır kabadayı havası veren oyunlarda vardır. Kızların sadece oynadığı oyunlar hareketli ve hızlı karşılama oyunlarıdır. Oyun adları genelde kişi adları, geldikleri yörelerin adlarıyla anılır. Dönme, diz çökme ve el çırpma figürleri yaygın olmakla beraber, mendil oyunlarının bir parçasıdır.

Bu bölgede davul, vurgularının ve velveleli ritimlerin zengin yapısından dolayı en önemli çalgıdır. Oyuncuların zurna olmaksızın yalnız davul eşliğinde oynaması da mümkündür. Ritim çok zengindir. Genellikle 9, 7, 5, 4 zamanlı ritimler yaygındır.

Karşılımlar 9 zamanlı olmakla beraber, 4 zamanlı örneğindedir azda olsa rastlanmaktadır. Bunun içinde Merzifon Karşılıması örnek gösterilebilir. Ayrıca Karadeniz bölgesinde 7 zamanlı karşılımlarda görülmektedir (Baykurt, 1965: 18).

8. KARŞILAMA DAVULU

Karşılama türü içinde kullanılan davullar Edirne, Kırklareli, Tekirdağ, Silivri yörelerinde yaygın bir şekilde kullanılmaktadır. Kendine has bir yapım ve çalım özelliği göstermektedir. Avrupaya en yakın bölge olma özelliği ile teknolojik nimetlerden en önce faydalanan bölgedir. Örneğin normal deri yerine röntgen filmi kullanımı, suni deri kullanımı, davul kasnağına jak girişi yapılması ilk olarak bu bölgede görülmüştür. Orta büyüklükte olan bu davullarda en önemli özellik olarak çubuk tutuşu ve çubuk kullanımındaki zenginlik ortaya çıkmaktadır.

8.1 Yapısal olarak incelenmesi

Genelde orta büyüklükte gördüğümüz Karşılama davullarında kullanılan malzemeler deriler dışında diğer türlerde kullanılan davul malzemeleri ile aynıdır. Fakat yapım olarak bazı değişiklikler gösterirler.

Davul yapımcısı Serdar KARUÇ'a göre; Karşılama davullarının kasnak genişliği (38-40 cm), çap genişliği (50- 52 cm) dir (Karuç 2007).

Davul yapmayı dedesinden ve babasından görerek öğrenen Sebahattin DAVUL kullanılan malzemeleri şöyle sıralıyor (Davul, 2007). Ceviz kasnak, koyun derisi, cam deri veya Avrupa deri, deri kayış veya ip, keten ve askı aparatları. Kasnağın uçlarını birbirine çakarak birleştiriyor, daha sonra düm tarafına koyun derisi, çubuk tarafına cam deriyi çekiyor. Karşılama davullarının yapımında en önemli özellik deriler çekilirken ipin çok sık çekilmesidir.

8.2 Çalım tekniklerinin incelenmesi

Çalım tekniği açısından tekler yoğunluktadır. Çalma esnasında ne kadar çok velvele yapılırsa o kadar makbuldür. Bu yöredeki ritimleri ilk dinlendiğinde ters gelebilecek bir yapıya sahipmiş gibi duyulabilir. Buda davulun ne kadar çok çubuk figürü kullanılarak çalındığını gösterir. Bütün usuller kullanıldığı için usul zengini bir yöre diyebiliriz.

Karşılama davulları da omuza kayış yardımı ile takılarak ve tokmak tarafı biraz vücuda doğru döndürülerek kullanılır. Tokmaklar genelde ceviz ağacından yapılır.

Çubuklar genelde kiraz ağacı, yıldırgan gibi ağaçlardan yapılır. Fakat son zamanlarda olta ucu ve plastik çubuklar çok kullanılmaktadır (Giley, 2007). Tokmağın kasnağa vurularak çalım hareketli ve hızlı oyunlarda çok fazla görülür bu zengin çubuk kullanımı sebebiyle çubuğun hafif olmasına dikkat edilir. Tutuş olarak çubuk hem kasnağa dayanarak hemde havada boş olarak kasnağa dayanmadan kullanılır. Son zamanlarda yetişmiş en önemli Asma Davul icracılarından olan Özcan GÖK'e göre; Karşılama Davullarında çubuğun havada kullanılan boşta çalma tekniği performansı arttıran doğru bir tekniktir (Gök, 2007).

Davullar genelde çift olarak kullanılır.

9. ZEYBEK TANIMI

Zeybekler aslında Batı Anadolu'ya ait olup yurdun çeşitli yörelerinde görülmektedir. Kuzeyde Marmara Havzasından başlayarak Antalya Körfezine kadar uzanan bölge zeybeklerin en yoğun olduğu bölgedir. Bu bölge içindeki belli başlı merkezler İzmir, Aydın, Muğla, Kütahya, Manisa, Uşak, Antalya, Silifke, Isparta, Burdur, Afyon, Bilecik, Bursa ve Çanakkale'dir. Batı Karadeniz'in iç kısımları Kastamonu, Safranbolu ve Bolu'da İç Anadolu bölgesinde Ankara, Eskişehir ve Akşehir gibi bazı yerleşim yerlerinde zeybekler mevcuttur. Bu alan içerisinde kullanılan davullar genelde küçük boy zeybek davullar olmakla beraber orta büyüklükte olanları da vardır.

Zeybek sözcüğünün kelime kökü incelendiğinde bu kelimenin içerdiği "zey" hecesinin Eski Türkçedeki "anlayışlılık" anlamına gelen "sağ" sözcüğünden kaynaklandığı görülür. "Bek" hecesi ise "bekneğ" kelimesinden gelmekte olup "sağlam" anlamındadır (Atalay, 1940: 133, 154).

Zeybekleri ağır ve kıvrak zeybekler olarak ikiye ayırabiliriz. Ağır zeybekler adından da anlaşılacağı gibi ağır tempolu oyunlardır. Bu oyunların başında gezinleme adı verilen serbest stilde bir giriş müziği çalınır. Bu müzik oyuna adapteyi konsantreyi sağlar. Gezinleme sırasında oyuncular daire formunu alır. Sözlü zeybeklerin bazılarında sözlü kısım genelde gezinleme olarak kullanılır. Bu özellikler ışığında ağır zeybeğe şöyle bir tarif getirilebilir. Belirli duraklamalarla üçlününün dahi anlaşılamayacağı kadar ağır çalınan, yalnızca yaşlı erkekler tarafından oynanan bir oyun ve bu oyunun müziğidir (Hakalmaz, 1993:12).

Kıvrak zeybekler ağır zeybeklere oranla daha süratlidir. Özellikle teke yöresi zeybekleri bunun içinde yer alır. Çoğunluğu sözlüdür. Daha çok kızanların kadın oynatma toplantılarında oynadıkları oyun türüne denir. Bunlar kolay figürleri, çevik ve atılgan bir biçimde oynadıklarından hızlı zeybek anlamına gelmek üzere Yürük zeybek deyimi kullanılmıştır. Bir bakıma yürükler arasında oynandığı içinde bu adın verilebileceği düşüncesi önceleri bir sorun olarak yerleşmesine karşın yapılan incelemelerde bunun doğru olmadığı anlaşılmıştır. Yürükler bunlara başka adlar verirler. Bunlar Dattiri, Sipsi, Gakkili, Boğaz, Kesinti gibidir (Gürler, 1992:7).

Zeybekler tempolarına göre genelde 9/16'lık, 9/8'lik hızlı, 9/4'lük ve 9/2'lik ağır zeybek olarak görülürler.

10. ZEYBEK DAVULU

Zeybek davulu, Ege ve Güney Marmara bölgesinde orta ve küçük ebatlarda görülen, zeybek türü oyunlara eşlikte kullanılan davullardır.

Zeybek davulları da coğrafyanın genişliği sebebiyle bazı kısımlarda diğer yörelerden etkilenmiş olup özellikle iki çeşit ön plana çıkar.

Küçük Horon davulları ebadında genelde Aydın, Fethiye civarında çalınan zeybek davullarına Fındık davul da denir. Fakat yapısal olarak Horon davullarına benzemez, çünkü horon davullarının derileri çembere dikilerek çekilir (Öztürk, 2006: 120).

İkinci çeşit olan orta büyüklükteki zeybek davulları yapısal olarak karşılama davullarına benzemekle beraber kendine has bir çalım özelliği gösterir. Bu davullarda daha çok İzmir, Ödemiş, Güney Marmara Balıkesir, Bilecik yörelerinde çok yaygın bir şekilde görülür. Ayrıca Balıkesir, Bilecik, Bursa civarında aynı zamanda fındık davulu da kullanılmaktadır.

10.1 Yapısal olarak incelenmesi

Genelde küçük ve orta büyüklükte gördüğümüz zeybek davullarında kullanılan malzemelerde diğer türlerde kullanılan davul malzemeleriyle benzerlik gösterir. İnce ve kalın deri için dana, koyun veya keçi derisi kullanılır. Kasnaklar genelde ceviz, dut ağaçlarından yapılır. Deri kayış, urgan ve ipten malzemeler arasındadır. Küçük davullar bunlara fındıkta denir, boyut olarak horon davullarına benzesede birazcık daha büyüktürler (Çine, 1988: 19). Yapımsal olarak horon davullarından farklılık gösterirler. Bu davullarda diğer türlerdeki davullar gibi çembere deriler geçirilerek çekilir. Bu davulların tokmak kısmı tiz bir ton elde etmek için daha fazla çekilir. Orta büyüklükteki zeybek davulları yapısal olarak Karşılama davullarına benzerler. Bazı yerlerde çubuk derisi olarak cam deri de kullanıldığı görülür.

Davul yapımcısı Serdar Karuç'a göre; küçük boy zeybek davullarının kasnak genişliği (28 – 30 cm), çapları (40 - 42 cm) dir. Orta büyüklükteki zeybek davullarında kasnak genişliği (35 – 38 cm), çapları (53 – 55 cm) arasındadır (Karuç, 2007).

10.2 Çalım tekniklerinin incelenmesi

Zeybek davullarında diğer tür davullarda olduğu gibi omuza kayış yardımıyla asılarak çalınır. Bu tür davullarında düm kısımları Karşılama davulları kadar olmasada vücuda doğru dönük yatırılarak çalınır.

Davulun oynayan oyunculara göre çalınması oyuncunun hareketleri kontrol ediyormuş gibi düşünüp oyuncunun ağır olan figürlerinin davulun çalınma şeklinde etkisi çoktur. Oyunun konusu, oyuncunun konuyu ifade etme şekli ve anlatımı, kol bacak hareketleri sekme, sıçrama, duruşu, yürüyüşünün ifadesi daha yavaş ve ağır olması ritmik olarak çalınmasında ağırlaştırmıştır. Bu çalınma şekli oyuncu ile davul arasında uyum göstermesi oynayan oyuncu kadar davulcunun ustalığını gösterir. Oyuncunun figür tamamladıktan sonra başka bir figüre geçerken duraklaması davulun usul içersinde puandorglu çalınmasını gerektirir.

Ağır zeybeklerde davulda oyunların ağır hareketlerine uyarak çökme, diz vurma, dönme yerlerinde düm kullanılır. Bu dümlerin uzunluğu diğer türlere göre daha fazladır. Bu yüzden kol hareketleri daha yukarı doğrudur. Çubuk düme göre daha yoğun kullanılır. Oyun tempoları arttıkça düm kullanımı yoğunlaşır. Zamanların üçleme kısımlarında tokmak ve çubuk beraber vurulur. Oyunların gezinleme bölümlerinde tokmak kasnağa vurularak çalınır.

Çubuk genelde davula yapıştirılarak çalınır fakat son zamanlarda İzmir, Manisa gibi yörelerde karşılama türü davul çalımının etkisiyle havada çubuğu boşa çalan davulculara da rastlanmaktadır. Zeybek bölgelerinde de davullar aynı karşılama davullarında olduğu gibi çift çalınır.

SONUÇ

Asma Davulun Türk Halk Oyunları içerisinde kullanımı, yapısı ve çalım teknikleri türlere göre incelendiğinde genel karakteristik özellikleri ortaya çıkmıştır. Ancak bu özellikler sadece ele alınan türler içerisindeki çeşitliliği yansıtmakta olup, ileride yapılacak çalışmalarda farklı yapıların ve tekniklerin çıkabileceği göz önünde tutulmalıdır.

Asma Davul çeşitleri kasnak ve çap boyları da göz önüne alındığında Türk Halk Oyunları Türlerine göre Halay Davulu, Bar Davulu, Horon Davulu, Karşılama Davulu ve Zeybek Davulu şeklinde beş ana çeşit üzerinde toplanmıştır. Bu beş çeşit tür içinde kasnak

genişliği, çapları, kullanılan malzemeler, görüldüğü yerler ve çubuk çeşitleri verilerden tespit edilmiş ortaya konuyu özetleyen bir tablo çıkarılmıştır.

Çalım teknikleri bakımından; Büyük Boy halay davulların çalım tekniğinde tokmak kullanımının daha yoğun olduğu, çubuğun daha az kullanıldığı, Küçük boy halay davullarının çalındığı yörelerde çubuğun çok velveleli kullanıldığı ve dümlerin çok sert vurulduğu, bar davullarında tokmak ve çubuk kullanımının beraber oyunların güçlü yerlerinde çok fazla kullanıldığı, ayrıca davulun yapısından dolayı çubukların yay şeklini alması, Horon davullarının asma davullar içerisinde kola takılarak çalınan tek davul olduğu, davulun küçük olmasından dolayı tokmak sesinin daha pes çıktığı, karşılama davullarında çubuğun açıkta havada çalındığı, kapalı çalındığı da tespit edilmiştir ancak açık boşta çalım tekniğinin daha fazla olduğu, Zeybek çalımlarında dümlerin uzaması oyuna göre bekleyerek çalınması ve son zamanlarda çubuğun açık boşta çalım tekniğinin yaygınlaşması sonuç olarak tespit edilmiştir.

Davul yapılarını incelediğimizde davul kasnaklarının genelde ceviz ağacından yapıldığı görülmüştür. Ceviz ağacının esnek ve kolay şekil alabiliyor olması davul yapımında tercih edilme sebebidir. Ayrıca her bölgede yöresel davulların yapıldığı bilinmekle beraber teknolojinin gelişmesi, orkestrasyon çalımının artması nedeniyle suni derilerin kullanıldığı ve tabloya bakıldığında da ölçülere bir standart geldiği görülecektir.

KAYNAKLAR

Atalay, Besim, 1940, *Divan-ı Lügat-it Türk*, Modern Türkçe Çevirisi, Türk Dil Kurumu Basımevi, C.1, C.3, Ankara.

Ataman, Sadi Yaver, 1975, *100 Türk Halk Oyunu*, Yapı Kredi Yayınları, İstanbul.

Baykurt, Şerif, 1965, *Türk Halk Oyunları*, Ankara.

Çatalbaş, Mehmet Ali, 25.01.2007, Asma Davul İcracısı ve Yapımcısı, karşılıklı görüşme.

Çine, Hamit, 1988, *Zeybek Oyunlarımız*, İzmir.

Davul, Sebahattin, 20.02.2007, Davul Yapımcısı, karşılıklı görüşme.

Demirsipahi, Cemil, 1975, *Türk Halk Oyunları*, Ankara.

Doğu, Nurcan, 1998, *Trakya Karşılamaalarının Ritmik ve Melodik Özellikleri*, İTÜ Türk Musikisi Devlet Konservatuvarı Bitirme Ödevi, İstanbul.

Gazimihal, M. Ragıp, 1971, *Türk Halk Oyunları Katoloğu*, C.I.

Giley, Faruk, 10.02.2007, Karşılama Yöresi Asma Davul İcracısı, karşılıklı görüşme.

Gögen, Osman, 03.03.2007, Asma Davul İcracısı ve Yapımcısı, karşılıklı görüşme.

Gök, Özcan, 21.02.2007, Asma Davul İcracısı, karşılıklı görüşme.

Gürler, Engin Şafak, 1992, *Sözsüz Zeybeklerin Tezene Özellikleri*, İTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Hakalmaz, Orhan, 1993, *Ege Bölgesi Ağır Zeybeklerinin İncelenmesi*, İTÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

Karuç, Serdar, 05.02.2007, Davul Yapımcısı, karşılıklı görüşme.

Kazancı, Aşkın, 14.04.2007, Akçaabat Yöresi Asma Davul İcracısı, karşılıklı görüşme.

Kekeç, Güngör, 24.02.2007, Asma Davul İcracısı ve Yapımcısı, karşılıklı görüşme.

Ötken, Nihal, 2006, “Halay Türü Oyunlarda Hareket Analizi Yöntemi İle Elde Edilen Sonuçlar”, *Folklor Edebiyat Dergisi*, C.10, S. 37.

Öztürk, Murat Okan, 2006, *Zeybek Kültürü ve Müziği*, İstanbul.

Sarısozen, Muzaffer, 1971, *Halk Rakslarımızdan Halaylar*, Türk Folklor Araştırmaları, C.16, Ankara.

Şentürk, Cavit, 01.03.2007, İTÜ TMDK T.H.O Bölümü Öğr.Gör., karşılıklı görüşme.

Ürper, Bilal, 21.02.2007, Yöresel Davul Sanatçısı, karşılıklı görüşme.

Türlere ve Boyutlara Göre Asma Davul Tablosu

Çizelge 1: Asma Davul türlerine, boyutlarına, kullanılan malzemelerine ve görüldüğü yerlere göre çizelge

Türlere Göre Resimler	Türlere Göre Çubuk Çeşitleri	Kasnak Genişliği	Çapları	Kullanılan Malzemeler	Görüldüğü yerler
 Büyük Boy Halay		42- 45 cm	55- 60 cm	Ceviz, Diş Budak Kasnak, Ağaç çember, Koyun, Keçi veya Suni Deri, Kendir İp, Deri Kayış	Diyarbakır, Urfa, Adıyaman, Malatya
 Orta Boy Halay		35- 40 cm	48- 53 cm	Ceviz, Dut, Gürgen Kasnak, Ağaç Çember, Koyun, Dana Derisi, Kendir İp, Deri Kayış	Sivas, Elazığ, Ankara, Kayseri, Nevşehir, Tokat, Kırşehir, Keskin
 Küçük Boy Halay		27- 32 cm	40- 44 cm	Ceviz, Dut ve Gürgen Kasnak, Ağaç Çember özellikle keçi derisi ve deri kayış	Gaziantep, Kahramanmaraş, Hatay ve Adana
 Bar		38- 40 cm	50- 55cm	Genelde Ceviz ve Gürgen, Ağaç çember, Koyun, Dana Derisi Kendir ip	Erzurum, Bayburt, Gümüşhane

 Horon		22- 25 cm	38- 42 cm	Ceviz ve Gürgen kasnak, Koyun, Dana Derisi İp	Trabzon, Giresun
 Karşılama		38- 40 cm	50- 53 cm	Ceviz, Dişbudak Kasnak Ağaç çember koyun, dana ve suni deri ip, deri kayış	Kırklareli, Tekirdağ, Edirne, Silivri
 Küçük Zeybek		28- 30 cm	40- 42 cm	Ceviz, Dişbudak Ağaç Çember koyun, dana ve suni deri ip deri kayış	Aydın, Muğla, Fethiye, Ödemiş, Denizli
 Orta Zeybek		33- 35 cm	45-50 cm	Ceviz, Dişbudak koyun, dana suni deri ip deri kayış	İzmir, Manisa, Çanakkale, Balıkesir.